

การประเมินทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์¹

ลัดดาวัลย์ อยู่แสงทอง² แวตา เตชาทวีวรรณ³ ศศิพิมล ประพินพงศกร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทักษะการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษา และเปรียบเทียบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี คณะ ผลการเรียน แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด และการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 366 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบทักษะการรู้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 12.15) นักศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี คณะ ผลการเรียน และการใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดแตกต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเองต่างกันมีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ; นักศึกษาระดับปริญญาตรี; การเรียนรู้แบบนำตนเอง; สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

¹ บทความนี้จากวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล usaengthong.l@gmail.com

³ รองศาสตราจารย์ โปรแกรมสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล walta@g.swu.ac.th

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล sasipimol@g.swu.ac.th

Received: 27/05/2019 ; Revised: 19/06/2019 ; Accepted: 22/06/2019

Evaluation of Information Literacy Skills Among Undergraduate Students of Bunditpatanasilpa Institute ¹

Laddawan Useangthong ² Wawta Techataweewan ³ Sasipimol Prapinpongsakorn ⁴

Abstract

The purposes of this study were to assess information literacy (IL) skills among undergraduate students of Banditpatanasilpa Institute with regard to the ACRL standards and to compare IL skills with the factor variables and their gender, year of study, faculty, grade, and most information source usage and self-direct learning. The Purposive sampling was used to select 366 undergraduate students. The research instrument was an IL test. The results revealed that the students had a medium level of information literacy (Mean = 12.15). The comparison of the students' IL and their gender, year of study, faculty, grade, and most information source usage found that there were different information literacy skills with a statistical a significance of .01 and .05. Therefore, students with different levels of self-direct learning did not differ in terms of their IL skills.

Keywords: Information Literacy Skills; Undergraduate Student; Self-directed Learning; Banditpatanasilpa Institute

¹ Article from master's thesis in information study, Srinakharinwirot University

² Master' degree student in information study, Srinakharinwirot University, E-mail: usaengthong.l@gmail.com

³ Associate Professor, Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: walta@g.swu.ac.th

⁴ Assistant Professor, Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, E-mail: sasipimol@g.swu.ac.th

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 กล่าวกันว่าเป็นสังคมสารสนเทศหรือสังคมฐานความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องใช้สารสนเทศและความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการตัดสินใจและการผลิต บุคคลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจในการแสวงหา เข้าถึง วิเคราะห์ สังเคราะห์สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด (Techataweewan, 2019, p. 7) ความสำเร็จและความล้มเหลวของสังคมนั้นวัดจากความสามารถของบุคคลในสังคมในด้านสารสนเทศ ได้แก่ การค้นหาสารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้บุคคลจำเป็นต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถเผชิญหน้าและอยู่รอดได้ในสภาวะสังคมปัจจุบัน การรู้สารสนเทศเป็นลักษณะหรือคุณสมบัติที่สำคัญและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกบุคคล เป็นสิ่งที่พัฒนาและฝึกฝนได้ เป้าหมายของการรู้สารสนเทศ คือ การสร้างบุคคลให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร รู้ว่าจะค้นหาสารสนเทศได้อย่างไร รู้ว่าจะใช้สารสนเทศอย่างไร (Khon Khen University, 2005, pp. 2, 4) การรู้สารสนเทศจึงสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นเพื่อการแสวงหา การวิเคราะห์ และการใช้สารสนเทศ นักศึกษาต้องรู้ทักษะเหล่านี้ เพื่อที่จะประสบความสำเร็จ ไม่ใช่แค่ทางการศึกษาเท่านั้น แต่รวมถึงการทำงานและการดำรงชีวิตของแต่ละคนด้วย การรู้สารสนเทศทางด้านวิชาการนั้น ทำให้นักศึกษาสามารถเพิ่มพูนทักษะการเป็นคนที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพราะนักศึกษาต้องมีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ตลอดเวลา สำหรับประชาชนทั่วไป การรู้สารสนเทศช่วยสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน และสำหรับพนักงานลูกจ้าง การรู้สารสนเทศเป็นพื้นฐานที่ใช้ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีกลยุทธ์ที่มีความสัมพันธ์กันมีความสำคัญต่อการประสบความสำเร็จของบุคคลแต่ละคน องค์กร สถาบันการศึกษา และรัฐประชาชาติในสังคมสารสนเทศระดับโลก

ทักษะสำคัญสำหรับนักศึกษาในการเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ การคิดเชิงวิพากษ์หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว การตระหนักรู้เกี่ยวกับโลกและวัฒนธรรม การรู้สารสนเทศ ความเป็นผู้นำ การรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง ทักษะการสื่อสารด้วยวาจาและการเขียน ความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรม การรู้เทคโนโลยี และการมีความคิดริเริ่ม (Potter, Whitener & Sikorsky, 2018, p. 5) จะเห็นได้ว่าการรู้สารสนเทศเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนในศตวรรษที่ 21 ในสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และมีการแพร่กระจายของสารสนเทศอย่างรวดเร็วและหลากหลาย การเป็นผู้มีทักษะการรู้สารสนเทศจะทำให้บุคคลอำนาจในการต่อรองในสังคมสารสนเทศ ซึ่งการรู้สารสนเทศไม่ได้เป็นเพียงแค่รู้จักสารสนเทศหรือว่าสารสนเทศนั้นคืออะไรเท่านั้น แต่ต้องมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ และเลือกใช้สารสนเทศนั้นอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของทุกคน ย่อมต้องมีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการตัดสินใจ การรู้สารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นกับมนุษย์ทุกสาขาวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา ย่อมมีความจำเป็นมากเพราะการรู้สารสนเทศช่วยให้สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับบทเรียนและทำบทนิพนธ์ เช่น การเขียนรายงาน การทำศิลปนิพนธ์ การทำปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ อย่างไรก็ตามการรู้สารสนเทศไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ แต่เกิดขึ้น

ได้จากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำ นอกจากการรู้สารสนเทศแล้วนิสิตนักศึกษาควรมีทักษะทางวิชาการ (Academic skills) ทักษะนี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของการรู้สารสนเทศ ได้แก่ การค้นหาและการประเมินสารสนเทศ การเขียนเชิงวิชาการ การอ่านและการจดบันทึก การเตรียมการสอบ การทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะในการนำเสนอ การอ้างอิงและการหลีกเลี่ยงการลอกเลียนวรรณกรรม การบริหารจัดการเวลา และการคิดเชิงวิพากษ์หรือคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Howard, 2012, p. 76) ทักษะการรู้สารสนเทศเป็นทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดมาตรฐานการรู้สารสนเทศของผู้เรียนแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศตามมาตรฐาน (Wipawin, 2007, p. 81) มาตรฐานการรู้สารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก ได้แก่ มาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับระดับอุดมศึกษา (Information Literacy Competency Standards for Higher Education) ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยประเทศสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Libraries, ACRL) มาตรฐานการรู้สารสนเทศของสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (Australian and New Zealand Information Literacy Framework) ตัวแบบบิกซิกส์ (The Big6™: Information Problem-Solving Approach Model) มาตรฐานการรู้สารสนเทศของ UCLA (University of California Library Association) และ มาตรฐานการรู้สารสนเทศของสภาบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยออสเตรเลีย (Council of Australia University Librarians)

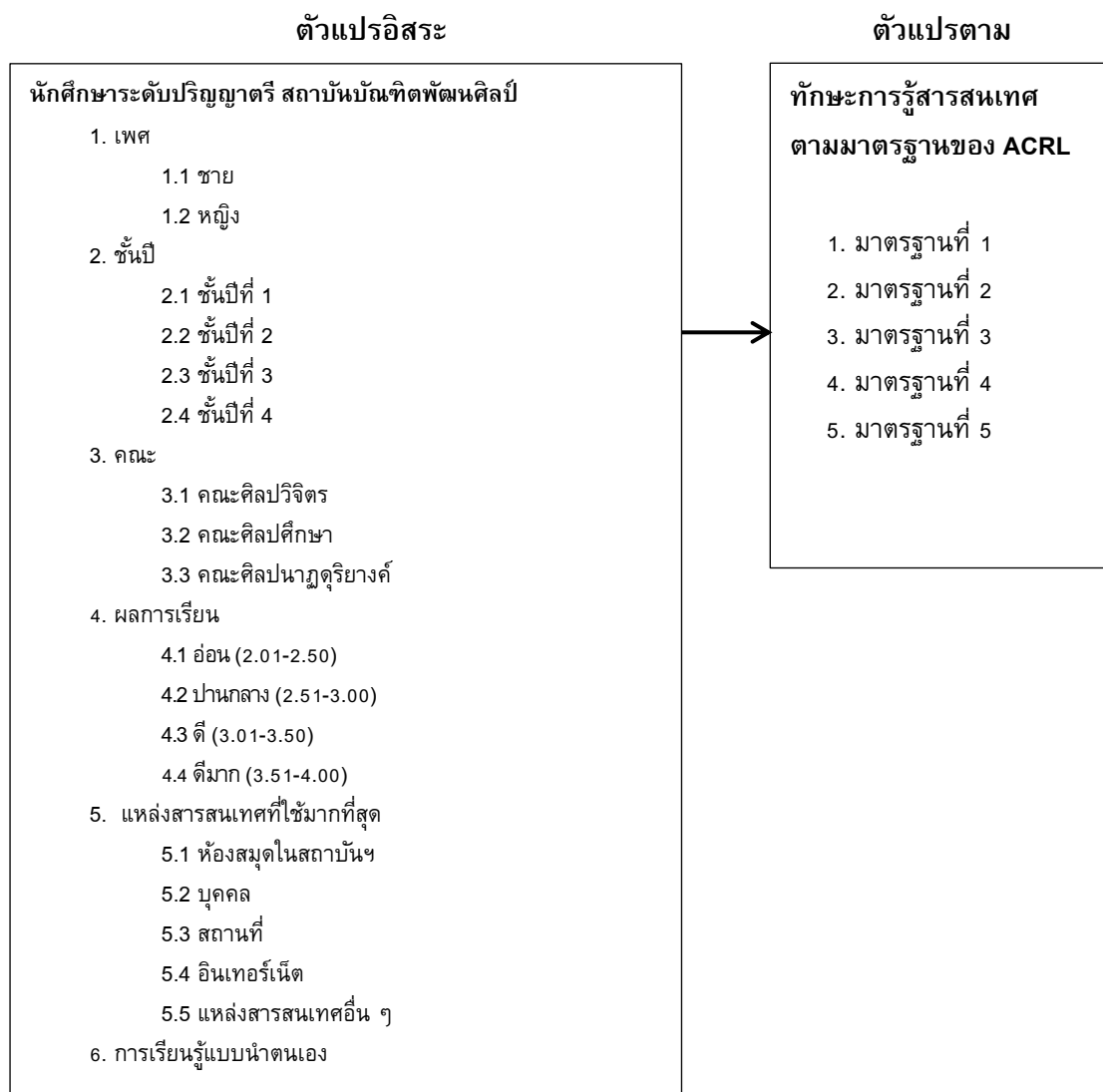
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม มีภารกิจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตกศิลป์ และทัศนศิลป์ ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำการสอนการแสดง การวิจัยและให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ ส่งเสริม ทำนุบำรุง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น (Banditpatanasilpa Institute, 2017, pp. 2-4) หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เน้นด้านศิลปะและวัฒนธรรม ฝึกทักษะด้านศิลปะร่วมกับความรู้ด้านวิชาการที่นักศึกษาสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาศิลปวัฒนธรรมเป็นองค์ความรู้ของชาติต่อไป นอกจากนี้หลักสูตรของระดับปริญญาตรีนักศึกษาต้องทำศิลปนิพนธ์ เป็นการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่หรือผลงานการแสดงชิ้นใหม่ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศในการทำผลงานดังกล่าว ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2551-2559 พบว่า มีผู้ศึกษาทั้งสิ้น 44 ชื่อเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษารู้อสารสนเทศแต่ละสถาบันการศึกษาและประเภทของสถาบันอุดมศึกษา แต่ยังไม่พบว่ามี การศึกษารู้อสารสนเทศของนักศึกษาด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และช่างศิลป์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา โดยใช้มาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (ACRL) ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อทราบจุดอ่อนจุดแข็งการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในการนำไปประยุกต์การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพมีสมรรถนะสอดคล้องกับสังคมสารสนเทศในปัจจุบันและมีทักษะที่เหมาะสมสำหรับศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี คณะ ผลการเรียน แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด และการเรียนรู้แบบนันทนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เกณฑ์ในการประเมินทักษะการรู้สารสนเทศตามมาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศ สำหรับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย โดยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้จากการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของปภาดา เจียกกัก (Jiaokok, 2004) สุวัฒน์ พระนิมิต (Pranimit, 2009) ชูชีพ มามาก (Mamak, 2010) พัฒนาพร เทียมทอง (Thiamthong, 2012) จันทร์ฉาย วีระชาติ (Veerachard, 2012) นิรมล ช่อม (Cha-um, 2016) และภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทรจักร (Chomintharachak, 2016) ซึ่งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน
3. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน
4. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีผลการเรียนต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน
5. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน
6. นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเองต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,424 คน (Banditpatanasilpa Institute, 2018a, p. 6) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ส่วนกลาง ใน 3 คณะหลักของสถาบัน ฯ จำนวน 366 คน ได้แก่ คณะศิลปวิจิตร จำนวน 127 คน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ จำนวน 103 คน และคณะศิลปศึกษา จำนวน 136 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งได้จำนวนไม่น้อยกว่าตามตารางกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำของเครจซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan, 1970, pp. 607-610)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบทักษะการรู้สารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้แบบนำตนเองจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัย เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบตามมาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย โดยแบ่งแบบทดสอบเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบทดสอบ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ผลการเรียน แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบนำตนเอง ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ให้คะแนนแต่ละระดับตั้งแต่ 1 – 6 คะแนน

ตอนที่ 3 ทักษะการรู้สารสนเทศ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ คำตอบถูกได้ 1 คะแนน คำตอบผิดได้ 0 คะแนน

แบบทดสอบผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้สอนด้านการรู้สารสนเทศและด้านศิลปวัฒนธรรม จำนวน 5 คน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้คะแนน IOC ระหว่าง 0.66-1.00 และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.33-0.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.11-0.56 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.818 จึงนับว่าแบบทดสอบนี้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการในเดือนมีนาคม 2562 แจกแบบทดสอบทักษะการรู้สารสนเทศ จำนวน 465 ชุด ได้รับกลับคืนมา 369 ชุด นำมาตรวจสอบคัดเลือกเฉพาะแบบทดสอบที่มีคำตอบสมบูรณ์ ได้จำนวน 366 ชุด

4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบทดสอบ

4.2 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้แบบนาคตนเอง และทักษะการรู้สารสนเทศ

4.3 ใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Independent วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการรู้สารสนเทศกับตัวแปรเพศ

4.4 ใช้ค่าสถิติ F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศกับตัวแปรชั้นปี คณะ ผลการเรียนรู้แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด และการเรียนรู้แบบนาคตนเอง หากพบความแตกต่างกันจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบทดสอบเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 198 คน (ร้อยละ 54.1) ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 103 คน (ร้อยละ 54.1) คณะศิลปศึกษา จำนวน 136 คน (ร้อยละ 36.9) มีผลการเรียนดี เกเรดเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 138 คน (ร้อยละ 37.7) แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 265 คน (ร้อยละ 30.2) และมีการเรียนรู้แบบนาคตนเองในระดับมาก (Mean = 4.26)

2. การประเมินทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 12.15) เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้ (Mean = 4.17) และมาตรฐานที่ 2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Mean = 3.08) และมาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาที่อยู่ในระดับน้อย คือ มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณและสามารถบูรณาการสารสนเทศที่คัดเลือกไว้แล้ว สู่ระบบฐานความรู้เดิมและระบุนำนิยมของตนได้ (Mean = 1.54) มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศในฐานะบุคคล

หรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ สามารถใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (Mean = 1.79) และมาตรฐานที่ 5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจในประเด็นทางเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่มีผลต่อการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศได้ รวมทั้งการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องทั้งทางหลักจริยธรรมและกฎหมาย (Mean = 1.56)

3. การเปรียบเทียบทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี คณะ ผลการเรียน แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด และการเรียนรู้แบบนำตนเอง

3.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยนักศึกษาเพศหญิงมีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาเพศชาย

3.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 มีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

3.3 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 โดยนักศึกษาที่ศึกษาคณะศิลปศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปปริวรรต

3.4 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่มีผลการเรียนต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยนักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับดีและระดับดีมาก มีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางและระดับอ่อน

3.5 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 โดยนักศึกษาที่ใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดประเภทอินเทอร์เน็ต ประเภทสถานที่ และประเภทบุคคลมีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ใช้แหล่งสารสนเทศประเภทห้องสมุดในสถาบันฯ

3.6 นักศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองต่างกัน มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 8 ว่า “ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” (Banditpatanasilpa Institute, 2017, pp. 2-4) โดยมีเป้าหมายในการผลิตบุคลากรเฉพาะสาขาเพื่อรับใช้สังคม โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับผู้ปฏิบัติ ระดับชำนาญ และระดับผู้เชี่ยวชาญ ทางนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์

(Banditpatanasilpa Institute, 2018b, p. 61) ดังนั้นการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นด้านภาคปฏิบัติให้เกิดทักษะทางศิลปะมากกว่ามุ่งเน้นด้านวิชาการ นอกจากนี้ทางสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ไม่มีหลักสูตรรายวิชาการรู้สารสนเทศโดยตรง แต่มีรายวิชา 300-11001 สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Information for lifelong Learning) เป็นรายวิชาบังคับของหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ หนังสืออ้างอิง การจัดหมวดหมู่ การสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ กระบวนการจัดการสารสนเทศ กฎหมายและจริยธรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การเขียนรายงานทางวิชาการ และการเขียนเชิงอรรถและการอ้างอิง (Jaitiang, 2015) ซึ่งไม่ครอบคลุมทักษะการรู้สารสนเทศตามสมัตถิยะการรู้สารสนเทศสำหรับอุดมศึกษาทั้งหมด นอกจากนี้การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรอาจขาดการสอดแทรกหรือบูรณาการทักษะการรู้สารสนเทศ ทำให้นักศึกษาไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ทักษะการรู้สารสนเทศไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ แต่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำจนกลายเป็นทักษะ (Howard, 2012, p.76) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของของปภาดา เจียวกัก (Jiaokok, 2004) สายฝน บุญชา รุ่งฤดี อภิวัฒน์ศร พนมเทียน บุญส่งเสริมสุข และพรทิพย์ สว่างเนตร (Bucha, Apiwathanasorn, Boonsongsermsook, & Savangnate, 2007) สุพิศ บายคายคม และขวัญชฎิลพิศาลพงศ์ (Baykhaikon & Phisanphong, 2009) ชูชีพ มามาก (Mamak, 2010) รัตนะ อินจ้อย (Injoy, 2010) อังคณา แวซอเหาะ และสุรชาติพิทย์ เกียรติวานิช (Wesoho & Kiatwanich, 2010) สุชาดา สุพรรณ วรรณพร พูลเกษ และวนุชชิตา สุภักวนิช (Supun, Poolket, & Supakwanich, 2013) จันท์ฉาย วีระชาติ (Veerachard, 2012) และนิรมล ชุ่ม (Cha-um, 2016) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ และครัมโฮลซ์ (Brown & Krumholz, 2002) สุวัฒน์ พระนิมิต (Pranimit, 2009) ภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทรจักร (Chomintharachak, 2016) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยของสุพิศ ศิริรัตน์ (Sirirat, 2011) อิลโกล และอินคิโกะ (Ilogho & Nkiko, 2014) และโอมาน (Omar, 2014) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศระดับน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นการศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ต่างสาขาวิชาและมหาวิทยาลัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีทักษะการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง คือมาตรฐานที่ 1 “นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้” และมาตรฐานที่ 2 “นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละคณะและสาขาวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 คือ คณะศิลปปริจิตรกำหนดให้ “บัณฑิตมีทักษะเฉพาะด้านโดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ตนเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถค้นคว้าและพัฒนางานตามหลักวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ” คณะศิลปนาฏดุริยางค์กำหนดให้ “บัณฑิตมีความสามารถในการแสวงหาและสืบค้นความรู้ด้วยตนเอง” ส่วนคณะศิลปศึกษากำหนดให้ “บัณฑิตแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และสามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง” นอกจากนี้มาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาคณะต่าง ๆ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยเฉพาะมาตรฐานวิชาชีพด้านความรู้ด้านทฤษฎีก็มีความสอดคล้องเช่นเดียวกัน โดยระบุตัวบ่งชี้ให้นักศึกษาสามารถสืบค้น รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และมาตรฐานด้านวิชาชีพด้านวิจัยที่ระบุตัวบ่งชี้ให้นักศึกษาสามารถค้นคว้า รวบรวม และตั้งประเด็น

ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรของสถาบันฯ จึงมุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถคิดหัวข้อโครงการและศิลปนิพนธ์ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีทักษะในการแสวงหา

และสืบค้นสารสนเทศ ความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง จึงทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 1 และมาตรฐานที่ 2 ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน บุษชา และคณะ (Bucha et al., 2007) จันทรฉาย วีระชาติ (Veerachard, 2012) ชูชีพ มาமாக (Mamak, 2010) สุชาดา สุพรรณ และคณะ (Supun, Poolket, & Supakwanich, 2013) อังคณา แวซอเหาะ และสุธาทิพย์ เกียรติวานิช (Wesoho, & Kiatwanich, 2010) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 1 และมาตรฐานที่ 2 ในระดับปานกลาง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีทักษะการรู้สารสนเทศ มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 ในระดับน้อย โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ ประเมินคุณค่าสารสนเทศ ประยุกต์สารสนเทศเพื่อสร้างผลงานหรือองค์ความรู้ใหม่ นำเสนอผลงานหรือศิลปนิพนธ์ เข้าใจประเด็นการลอกเลียนวรรณกรรม การเขียนอ้างอิง ตลอดจนเข้าใจประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศได้ในระดับน้อย เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้สารสนเทศเกิดขึ้นจำนวนมากมหาศาล แพร่หลายได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งการรู้สารสนเทศที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ โดยผ่านการฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์เพื่อรับรู้และประเมินค่าสารสนเทศที่ได้รับ ประกอบกับการเรียนในรายวิชา 300-11001 สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินสารสนเทศและการประยุกต์ใช้สารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลายนอกเหนือจากการเขียนรายงานทางวิชาการ จึงทำให้นักศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศในด้านการประเมินและการใช้สารสนเทศในระดับน้อย นอกจากนี้ในรายวิชาดังกล่าวมีการสอนเกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรมทางการอ้างอิง การเขียนเชิงอรรถและการอ้างอิง แต่อาจไม่มีการเน้นในประเด็นดังกล่าวในการเรียนการสอนของรายวิชาอื่น จึงทำให้นักศึกษาขาดการเรียนรู้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศ ศิริรัตน์ (Sirirat, 2011) สุชาดา สุพรรณ และคณะ (Supun, Poolket, & Supakwanich, 2013) และภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทรจักร (Chomintharachak, 2016) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศระดับน้อยในมาตรฐานที่ 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทรจักร (Chomintharachak, 2016) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศระดับน้อยในมาตรฐานที่ 4 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศ ศิริรัตน์ (Sirirat, 2011) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะการรู้สารสนเทศระดับน้อยในมาตรฐานที่ 5 ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์และครัมโฮลซ์ (Brown & Krumholz, 2002) สายฝน บุษชา และคณะ (Bucha et al., 2007) สุวัฒน์ พระนิมิตร (Pranimit, 2009) สุพิศ บายคายคม และขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ (Baykhaikon, & Phisanphong, 2009) อังคณา แวซอเหาะ และสุธาทิพย์ เกียรติวานิช (Wesoho, & Kiatwanich, 2010) จันทรฉาย วีระชาติ (Veerachard, 2012) ปภาดา เจียวก๊ก (Jiaokok, 2004) ประพาส พาวินันท์ (Pawinun, 2010) และพัฒนาพร เทียมทอง (Thiamthong, 2012) อาจเป็นเพราะเป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันทั้งมหาวิทยาลัย และสาขาวิชา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่เป็นเพศหญิงมีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาเพศชายเนื่องจากศาสตร์ทางด้านศิลปะเป็นศาสตร์ที่มีความละเอียดอ่อน เน้นความประณีตและสวยงาม จึงอาจเหมาะกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทำให้การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกฝนทักษะการรู้สารสนเทศ นักศึกษาเพศหญิงสามารถซึมซับจนเกิดทักษะมากกว่านักศึกษาเพศชาย ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของซูซีฟ มามา (Mamak, 2010) ที่พบว่า นักศึกษาเพศชายมีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาเพศหญิง อาจเป็นเพราะเป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันและใช้เกณฑ์แตกต่างกัน โดยงานวิจัยของซูซีฟ มามา ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาธุรกิจ และใช้เกณฑ์มาตรฐานทักษะสามมิติยะสารสนเทศสำหรับนักศึกษาทางธุรกิจของแนนซี เอ. คันทิงแฮม (Cunningham, 2003)

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการเรียนรายวิชา 300-11001 สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีเนื้อหาหลายหัวข้อเกี่ยวข้องกับทักษะการรู้สารสนเทศ และเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศ ประกอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาศึกษาในสถาบันฯ มีความตื่นตัว สนใจศึกษาหาความรู้ต่อทุกสิ่งรอบด้าน ต้องการเข้าใจตนเอง อยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา และเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ (Vichitkaow, 1999) จึงทำให้มีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ นอกจากนี้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งเรียนในรายวิชาอื่นที่ขาดการสอดแทรกหรือบูรณาการการรู้สารสนเทศ จึงขาดการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีทักษะการรู้สารสนเทศน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นที่ศึกษาผ่านมา อาจเป็นเพราะเป้าหมายของหลักสูตร เนื้อหา และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ศึกษาในคณะศิลปศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในคณะศิลปนาฏดุริยางค์และคณะศิลปวิจิตร เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนใน 3 คณะมีความแตกต่างกัน คณะศิลปวิจิตรและคณะศิลปนาฏดุริยางค์ เน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในงานศิลปกรรมหรืองานนาฏดุริยางค์เพื่อนำไปสู่อาชีพศิลปิน นักวิชาการ และนักบริหารจัดการเฉพาะด้านที่ศึกษา ส่วนคณะศิลปศึกษาเน้นผลิตบัณฑิตหลักสูตรครู จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน โดยคณะศิลปศึกษาที่เน้นหลักสูตรครู ต้องศึกษาค้นคว้าทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนและสามารถคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ (Banditpatanasilpa Institute, 2007, p.17) ซึ่งเป็นการฝึกฝนทักษะการรู้สารสนเทศแบบบูรณาการกับรายวิชาที่เรียน จึงทำให้นักศึกษาคณะศิลปศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาคณะศิลปนาฏดุริยางค์ และนักศึกษาคณะศิลปวิจิตรที่เน้นการปฏิบัติด้านการแสดงและวิจิตรศิลป์ต่าง ๆ มากกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปภาดา เจียวก๊ก (Jiaokok, 2004) อังคณา แวซอเหาะ และสุรชาติพิทย์ เกียรติวานิช (Wesoho & Kiatwanich, 2010) พัฒนพร เทียมทอง (Thiamthong, 2012) และนิรมล ชุ่ม (Cha-um, 2016) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สังกัดคณะหรือกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ มีทักษะการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีผลการเรียนดีมากและดี มีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลางและผลการเรียนอ่อน เนื่องจากนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมักเป็นคนชอบการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ

รวมทั้งมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์หรือการคิดแบบมีวิจารณญาณมากกว่าผู้ที่เรียนอ่อนกว่า ซึ่งทักษะการคิดเหล่านี้เป็นทักษะการคิดระดับสูง (Susaoraj, 2008) นอกจากนี้ความสามารถเรียนรู้ด้วยการศึกษาดนเองนี้ทำให้เพิ่มพูนทักษะการรู้สารสนเทศ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปภาดา เจียวกัก (Jiaokok, 2004) จันท์ฉาย วีระชาติ (Veerachard, 2012) นิรมล ชุ่ม (Cha-um, 2016) และภคพร อำมาตย์ มณี ชุ่มอินทจักร (Chomintharachak, 2016)

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดประเภท อินเทอร์เน็ต ประเภทสถานที่ และประเภทบุคคลมีทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่ใช้แหล่งสารสนเทศมากที่สุดประเภทห้องสมุดในสถาบันฯ เนื่องจากหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เน้นด้าน ศิลปะและวัฒนธรรมที่ต้องมีการศึกษาเรียนรู้จากบุคคลและสถานที่จริง เพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลงานที่เป็น รูปธรรมทั้งชิ้นงานศิลปะ การแสดงและงานเขียนต่าง ๆ ในรูปแบบรายงานและศิลปนิพนธ์ ประกอบกับในปัจจุบันเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตก้าวหน้ามากจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคน นักศึกษา สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟนที่เพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศบน อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้ได้ฝึกทักษะในการค้นหาสารสนเทศ ความรู้ต่าง ๆ หรือเรื่องราวที่สนใจศึกษา และ นำมาประยุกต์กับการศึกษา นอกจากนี้ในการเรียนการสอนรายวิชา 300-11001 สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มีการสอนเกี่ยวกับการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศในฐานข้อมูลห้องสมุด และโปรแกรมค้นหา (Jaitiang, 2015, p. 24) ซึ่งส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้จากเว็บไซต์ต่าง ๆ บน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล สถานที่และอินเทอร์เน็ต จำเป็นต้องใช้ทักษะการรู้สารสนเทศ ทั้งการเข้าถึง สืบค้นและประเมินค่าสารสนเทศที่ได้รับ ทำให้นักศึกษาได้ ฝึกทักษะการรู้สารสนเทศจากแหล่งที่ใช้มากที่สุดนอกเหนือจากการใช้ห้องสมุดภายในสถาบันฯ

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับแตกต่างกัน แต่มีทักษะการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อ ทักษะการรู้สารสนเทศ โดยทักษะการรู้สารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอยู่เป็น ประจำ โดยผ่านการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าหลายมหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอน รายวิชาการรู้สารสนเทศเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือศึกษาทั่วไป เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติใน การศึกษาตลอดหลักสูตรจนเกิดทักษะติดตัว มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่จัดการสอนรายวิชาทักษะการรู้ สารสนเทศ เช่น มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ในหลายประเทศที่มีการส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการรู้สารสนเทศ โดยกำหนดเป็นนโยบายการศึกษา แห่งชาติหรือกำหนดเป็นมาตรฐานทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนหรือ ประชาชนของประเทศให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ เช่น มาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับระดับอุดมศึกษา (Information Literacy Competency Standards for Higher Education) ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย และมาตรฐานการรู้สารสนเทศของ UCLA (University of California Library Association) ของประเทศ สหรัฐอเมริกา มาตรฐานการรู้สารสนเทศของสภาบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยออสเตรเลีย (Council of Australia University Librarians) และมาตรฐานการรู้สารสนเทศของสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยออสเตรเลียและ นิวซีแลนด์ (Australian and New Zealand Information Literacy Framework) ของประเทศออสเตรเลียและ ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรจัดการเรียนการสอนรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษา โดยกำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกมาตรฐานของมาตรฐานสามมิติของการรู้สารสนเทศสำหรับระดับอุดมศึกษา หรือมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่งที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่เน้นศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์กับการทำรายงานและศิลปนิพนธ์ของนักศึกษาในทุกชั้นปี เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คงทนจนกลายเป็นทักษะ

2. คณาจารย์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรส่งเสริมให้รายวิชาต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนแบบ สอดแทรกหรือบูรณาการทักษะการรู้สารสนเทศ โดยเฉพาะรายวิชาที่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและการทำ ศิลปนิพนธ์ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นทักษะ ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามทักษะศตวรรษที่ 21

3. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ห้องสมุดและคณาจารย์ ควรส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศด้านการใช้ แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ค้นคว้ามากที่สุด โดยจัดบริการ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอินเทอร์เน็ตสำหรับการเข้าถึงสารสนเทศแก่นักศึกษา เช่น เครื่อง คอมพิวเตอร์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รวมทั้งการสอนและการอบรมวิธีสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และการประเมินสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

4. ห้องสมุดของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงความต้องการของ นักศึกษา โดยเฉพาะการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต เช่น ความรู้หรือภูมิปัญญาไทยด้านศิลปวัฒนธรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศจากคำบอกเล่าที่ บันทึกในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อให้เป็นแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากขึ้นนอกเหนือจากแหล่ง สารสนเทศอินเทอร์เน็ต บุคคลและสถานที่

5. ห้องสมุดของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ ได้แก่ การ ปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การพัฒนาสื่อเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์ที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ รวมทั้งการ ใช้สื่อสังคมออนไลน์สนับสนุนทักษะดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศและการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ อย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

- Association of College and Research Libraries. (2000). *Information literacy competency standards for higher education*. Chicago, IL: Association of College and Research Libraries.
- Banditpatanasilpa Institute. (2007). *Handbook of standard quality criteria for graduates of dramatic arts, music and artisan programs of Banditpatanasilpa Institute*. Bangkok: Banditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- Banditpatanasilpa Institute. (2017). *Handbook of undergraduate student in academic year 2017*. Nakhon Pathom: Banditpatanasilpa Institute. [In Thai]

- Banditpatanasilpa Institute. (2018a). *Education statistics in academic year 2018*. Nakhon Pathom: Banditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- Banditpatanasilpa Institute. (2018b). *Strategic plan for development of Banditpatanasilpa Institute, 2018-2022*. Nakhon Pathom: Banditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- Banditpatanasilpa Institute. (2019a). [Faculty of Art Education]. Retrieved from <http://fed.bpi.ac.th/>
- Banditpatanasilpa Institute. (2019b). [Faculty of Fine Arts]. Retrieved from <http://ffa.bpi.ac.th/2017/>
- Baykhaikon, Supit, & Phisanphong, Kwanchadin. (2009). Information literacy of undergraduate students of Kasetsart University, Sriracha Campus. *RSU Library Journal*, 115(1), 4-31.
- Brown, C. M., & Krumholz, L. R. (2002). Integrating information literacy into the science curriculum. *College & Research Libraries*, 63(2), 111-123.
- Bucha, Saifon, Apiwathanasorn, Rungrudee, Boonsongsermsook, Panomtian, & Savangnate, Porntip. (2007). *The development of RMUTT students' information literacy skill*. Phathumtani: Department of Humanities, Rajamongala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Cha-um, Niramorn. (2016). *Information literacy skills of undergraduate students at Chandrakasem Rajabhat University*. Bangkok: Chandrakasem Rajabhat University. [In Thai]
- Chomintharachak, Pakporn A. (2016). *Information literacy behavior for research of undergraduate student of Dhurakij Pundit University*. Bangkok: Dhurakij Pundit University. [In Thai]
- Cunningham, Nancy A. (2003, May). Information Competency Skills for Business Students. *Academic BRASS*. 1(1). Retrieved from, <http://www.ala.org/rusa/sections/brass/brasspubs/academicbrass/acadarchives/volume1number1/academicbrassv1>
- Howard, H. (2012). Looking to the future: developing an academic skills strategy to ensure information literacy thrives in a changing higher education world. *Journal of Information Literacy*, 6(1), 72-84. Retrieved from <http://ojs.lboro.ac.uk/ojs/index.php/JIL/article/view/LLC-V6-I1-2012-2/1748>
- Ilogho, J. E, & Nkiko, C. (2014). Information literacy search skills of students in five selected private universities in Ogun State, Nigeria: A survey. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 1040, 1-22. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1040>
- Jaitiang, Thanyalak. (2015). *Handout of Information for Life-long learning Course*. Bangkok: Faculty of Art Education, Banditpatanasilpa Institute. [In Thai]
- Jiaokok, Phapada. (2004). *Information literacy of undergraduate students at Srinakharinwirot University* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Khon Khen University. (2005). *Lecture handout of 412102 Information Literacy* (2nd ed.). Khon Khen: Department of Library and Information Science, Khon Kaen University. [In Thai]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

- Injoy, Rattana. (2010). *Information literacy of undergraduate students at Uttaradit Rajabhat University*. (Unpublished master's thesis). Uttaradit Rajabhat University, Uttaradit, Thailand. [In Thai]
- Lwehabura, M. (2016). An assessment of information literacy skills among first-year postgraduate students at Sokoine University of Agriculture Tanzania. *Journal of Librarianship and Information Science*, 50(4), 427–434. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1177/0961000616667802>
- Mamak, Chuchep. (2010). *Business information literacy of undergraduate students in the Faculty of Business Administration of the private universities in Bangkok metropolitan area* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Omar, Abbas. (2014). Information literacy in Zanzibar universities: Current situation and the way forward. *IFLA Journal*, 40(4), 280-288. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/273247231_Information_literacy_in_Zanzibar_universities_Current_situation_and_the_way_forward
- Pawinun, Prapat. (2010). Information literacy of students of Ramkhamhaeng University. *Ramkhamhaeng University Journal*, 27(2), 72-84.
- Potter, A., Whitener, A., & Sikorsky, J. (2018). *13 essential 21st century skills for today's students*. Retrieved from <https://www.envisionexperience.com/blog/13-essential-21st-century-skills-for-todays-students>
- Pranimit, Suwat. (2009). *Information literacy of first year students at Srinakharinwirot University* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Sirichai, Sajaree, Techamanee, Yupin, Trivanich, Anothai. (2010). Operations and problems in the development of information literacy skills of students in public universities. *Journal of Humanities*, 32(2), 73-92. [In Thai]
- Sirirat, Supit. (2011). *Information literacy of undergraduate students, Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University* (Unpublished master's thesis). Sukhothai Thummathirat University, Nonthaburi, Thailand. [In Thai]
- Supun, Suchada, Poolket, Waraporn, & Supakwanich, Wanuchchida. (2013). *Information literacy of students of Rajamangala University of Technology Isan, Kalasin Campus*. Kalasin: Rajamangala University of Technology Isan, Kalasin Campus. [In Thai]
- Susaoraj, Praphansiri. (2008). *Development of thinking* (2nd ed.). Bangkok: Techniques printing.
- Techataweewan, Wawta. (2019). *Information literacy for project writing* (3rd ed.). Bangkok: Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Thiamthong, Pattanaporn. (2012). *The information competence of the undergraduates of Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chakrabongse Bhuvanarth Campus* (Unpublished

- master's thesis). Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Veerachard, Janchai. (2012). *The effects of learning factors toward information literacy skills of undergraduate students at Dhurakij Pundit University* (Unpublished master's thesis). Burapha University, Chonburi, Thailand. [In Thai]
- Vichitkaow, Nareerat. (1999). *Student development according to the viewpoints of faculty members and self-evaluation of student dramatic arts college in Bangkok*. (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Wateewan, Sumalee. (2013). *The role of librarians in teaching information literacy in the academic libraries* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [In Thai]
- Wesoho, Angkhana, & Kiatwanich, Suthathip. (2010). *Information literacy of students at Rajamangala University of Technology Phra Nakhon*. Bangkok: Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. [In Thai]
- Wipawin, Namthip. (2007, July-December). Information literacy skills of higher education students in Thailand. *T.L.A. Bulletin*, 51(2), 81-92